

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-WWO.053.1.2024.KKR
Warszawa, 19 kwietnia 2024 r.

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję w sprawie powołania w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych zespołów ds. obrony dzieci i młodzieży przed przemocą i cyberprzemocą proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Szkoły i placówki zapewniające uczniom dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. O doborze konkretnych środków i form realizacji tego obowiązku decyduje dyrektor szkoły, który odpowiada za zapewnienie uczniom bezpieczeństwa. To na dyrektorze spoczywa obowiązek opieki nad uczniami oraz zapewnienie im bezpieczeństwa podczas organizowanych zajęć edukacyjnych w szkole i poza szkołą.

Działania te powinny także obejmować szkolenia kadry nauczycielskiej, z zakresu bezpiecznego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także opracowanie zasad bezpiecznego ich wykorzystywania w szkole oraz wpisania ich w wewnętrzne dokumenty.

Zabezpieczenie przed szkodliwymi treściami nie będzie skuteczne bez edukacji samych użytkowników. Stąd też wiedza o bezpieczeństwie cyfrowym oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, zawarta jest także w podstawie programowej, która mocno akcentuje potrzebę rozwijania u uczniów świadomości i zachowań gwarantujących odpowiedzialne korzystanie z narzędzi ICT już od pierwszych lat nauki.

Kompetencje cyfrowe rozwijane są również w ramach realizacji obszaru Edukacja informatyczna w edukacji wczesnoszkolnej a następnie, na kolejnych etapach nauki, na lekcjach informatyki, gdzie uczniowie zapoznają się m.in. z normami prawnymi w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych dotyczących rozpowszechniania programów komputerowych, przestępczości komputerowej, poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych.

W Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) realizowane jest, przez koordynatora wskazanego przez Ministra Zdrowia, zadanie pn. „Zapewnienie dostępu do pomocy w kryzysie psychicznym przez dostęp do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych (w tym *telefony wsparcia i zaufania, poradnie internetowe, infolinie i linie wsparcia*) dostosowane do potrzeb osób w różnym wieku”.

Warto podkreślić, że dzieci, młodzież i dorośli przeżywający sytuacje problemowe, hejt, agresję ze strony rówieśników, lęki, napięcia emocjonalne, kłopoty i trudności wpływające na zdrowie psychiczne mają możliwość skorzystania anonimowo z bezpłatnych infolinii:

- Rzecznika Praw Dziecka 800 12 12 12,
- Telefonu Zaufania Dzieci i Młodzieży 116 111,
- Telefonu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę lub Linii Pomocy Pokrzywdzonym 800 100 100 lub 222 309 900,
- Centrum Wsparcia dla osób dorosłych w kryzysie psychicznym 800 70 2222,
- Telefonu wsparcia emocjonalnego dla dorosłych 116 123,
- Numeru alarmowego w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia 112.

Przy telefonach i czatach dyżury pełnią eksperci z zakresu prawa, spraw socjalnych, edukacji i wychowania oraz ochrony zdrowia. Telefon zaufania, jak i chat zapewniają pełną dyskrecję oraz anonimowość i są dostępne siedem dni w tygodniu przez całą dobę.

Każda szkoła obowiązkowo realizuje program wychowawczo-profilaktyczny, który uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną. W związku z tym rodzice/opiekunowie mają istotny wpływ na działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane w szkole oraz na inne programy, projekty, przedsięwzięcia, inicjatywy.

Program wychowawczo-profilaktyczny środowisko szkolne przygotowuje na podstawie przeprowadzanej corocznie diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka¹. Działania skierowane do uczniów powinny kształtować zasady współżycia społecznego, tolerancji w szczególności poszanowanie godności drugiego człowieka, odpowiedzialność za własne decyzje i wybory, zaufanie oraz przestrzeganie praw ucznia. Metody pracy wychowawczej zależą od szkoły i nauczycieli, którzy mają swobodę w wyborze środków dydaktycznych i metod pracy zgodnych ze współczesnymi naukami pedagogicznymi.

Jeżeli w szkole występuje problem agresji, cyberprzemocy, to obowiązkiem szkoły jest natychmiastowe podjęcie działań interwencyjnych i profilaktycznych względem uczniów, którzy nie respektują norm współżycia społecznego, adekwatnie do sytuacji i skutecznego rozwiązania problemu. Jednolite podejście w procesie wychowania, w zakresie tolerancji i szacunku do drugiego człowieka, ucznia, uczennicy jest stosownym kierunkiem eliminowania lub minimalizowania trudnych wychowawczo sytuacji i niewłaściwych zachowań dzieci i młodzieży. Istotne są bezpośrednie kontakty nauczycieli z uczniami w zakresie oddziaływań wychowawczych, w tym ochrona danych osobowych dla dobra i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Przepisy² określają otwarty katalog potrzeb edukacyjnych. Każdy uczeń powinien zostać otoczony odpowiednią opieką, natomiast w razie potrzeby także pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Korzystanie z pomocy jest dobrowolne i nieodpłatne.

Zgodnie z art. 98 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe³ w przypadku szkoły dla dzieci i młodzieży statut szkoły powinien określać organizację współdziałania szkoły z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, m.in. z Policją.

Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji i placówki doskonalenia nauczycieli wspomagają szkoły/placówki, tj. dyrektorów i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą i agresją wśród uczniów przez organizowanie szkoleń, seminariów, warsztatów, konferencji, programów i udostępnianie publikacji.

¹ Art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.).

² § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.

Szkoła ma być miejscem przyjaznym i otwartym dla wszystkich dzieci. Jej obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczniom, przestrzeganie praw dziecka, praw uczniów i praw człowieka oraz zapewnienie każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju.

Odnosząc się do propozycji utworzenia zespołów złożonych z psychologa, informatyka oraz policjanta należy zwrócić uwagę, że wskazane osoby realizują różne zadania i mają zróżnicowany poziom kompetencji, również na poziomie dostępu do danych osobowych, w tym również wrażliwych. Wobec powyższego ewentualne zmiany powinny uwzględniać obowiązujące w tym zakresie przepisy.

Z poważaniem

Iwona Krop-Machalica
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/